

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/49/2013
Identifikačné číslo spisu:	2012200306
Dátum vydania rozhodnutia:	11.11.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:2012200306.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci navrhovateľky: Obec Šoporňa, 925 52 Šoporňa 1179, IČO: 00 306 207, právne zast: Ondrušek & Partners, s.r.o., Advokátska kancelária, Kocelova 25, 821 08 Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 2. mája 2012, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 38Sp/17/2012 - 51 zo dňa 14. mája 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 38Sp/17/2012 - 51 zo dňa 14. mája 2013, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 2. mája 2012, ktorým odporkyňa navrhovateľovi ako zamestnávateľovi uložila podľa § 237 zákona č. 461/2003 Z. z. vrátiť neprávom vyplatenú sumu dôchodku zamestnankyne RSDr. J. C..

Súd tak rozhodol po tom, čo mal za preukázané, že RSDr. J. C. bola v období 22. júla 2011 - 7. júla 2012 zákonne dôchodkovo poistená osoba z titulu vzniku zákonného nároku na príjem zo závislej činnosti, na ktorý jej vznikol nárok v súvislosti s jej členstvom v komisii životného prostredia Obce Šoporňa a ako poberateľka dávky predčasného starobného dôchodku túto skutočnosť neoznámila obci, ktorá na účely dôchodkového poistenia má postavenie zamestnávateľa, pričom obec takúto skutočnosť na účely vedenia evidencie podľa § 232 zákona č. 461/2003 Z. z. nepreverovala s tým, že zákonnú povinnosť prihlásiť RSDr. J. C. na dôchodkové poistenie splnila oneskorene až 12. decembra 2011, a vzhľadom na to, že v zmysle ust. § 293bt cit. zákona platným od 1. januára 2011 bolo poberanie dávky predčasného starobného dôchodku vylúčené. Odporkyňa teda postupovala v súlade so zákonom, keď po preukázaní porušenia povinnosti obce ako zamestnávateľa v súvislosti s neoznámením, že

zamestnankyňa povinne dôchodkovo poistená je zároveň poberateľkou predčasného starobného dôchodku, uložila povinnosť nahradiť neprávom vyplatenú sumu navrhovateľovi.

Proti rozsudku podala navrhovateľka prostredníctvom právneho zástupcu včas odvolanie ktorým namietala, že súd nezohľadnil neodôvodnenú tvrdosť zákona. Poukázal na to, že v dôsledku výkonu funkcie pani C. v miestnej samospráve /v komisii životného prostredia pri obecnom zastupiteľstve v Šoporňi/, za ktoré jej bola v rozhodnom čase priznaná odporkyňou odmena 5,82 €, jej má byť /v zmysle rozhodnutia odporkyne v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave, ktorým potvrdil rozhodnutie odporkyne / povinný vrátiť odporkyni sumu predčasného starobného dôchodku priznaného J. C. v celkovej výške 1367,80 €.

Navrhovateľka poukázala na nález Ústavného súdu SR č. PL ÚS 96/2011-83 zo dňa 28. novembra 2012, ktorý síce v konečnom dôsledku nevyhovел návrhu skupiny 31 poslancov NR SR, ktorým sa okrem iného domáhali podľa čl. 125 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR preskúmania súladu ust. § 293bt zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení s Ústavou SR, avšak v odôvodnení tohto nálezu je uvedené množstvo stanovísk, ktoré poukazujú okrem iného na neodôvodnenú tvrdosť zákona napr. k funkcionárom miestnej samosprávy, ktorých odmena za výkon funkcie je často zanedbateľná.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti považovala napadnutý rozsudok za nesprávny a navrhla odvolaciemu súdu ho zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie, prípadne rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu navrhovateľky nevyjadrila

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 11. novembra 2014 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podľa § 232 ods. 1/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zamestnávateľ je povinný viesť evidenciu zamestnanca na účely sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom; táto evidencia sa vedie od vzniku sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia zamestnanca po celé obdobie, počas ktorého toto poistenie a sporenie trvá.

Podľa ods. 2 cit. ustanovenia evidencia musí obsahovať tieto údaje:

priezvisko vrátane všetkých predošlých priezvisk, meno, dátum a miesto narodenia, stav a miesto trvalého pobytu,

identifikačné číslo sociálneho zabezpečenia fyzickej osoby,

c) deň vzniku pracovného pomeru a skončenia pracovného pomeru alebo iného právneho vzťahu k zamestnávateľovi,

d) vymeriavací základ zamestnanca neobmedzený podľa § 138 ods. 6,

e) obdobie, počas ktorého sa zamestnancovi prerušuje nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti a starobné dôchodkové sporenie,

f) obdobie materskej dovolenky, obdobie rodičovskej dovolenky.

Podľa § 293bt ods. 1/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení ak poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2010, nedovŕši dôchodkový vek do 28. februára 2011, je povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec uvedený v § 293bp ods. 3 od 1. januára 2011 a toto dôchodkové poistenie trvá po 28. februári 2011, nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku zaniká od najbližšej splátky predčasného starobného dôchodku splatnej po 28. februári 2011. Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku poistenca uvedeného v prvej vete sa posudzuje a jeho suma sa určuje za obdobie do najbližšej splátky dôchodku splatnej po 28. februári 2011 podľa zákona účinného do 31. decembra 2010 a za obdobie po najbližšej splátke dôchodku splatnej po 28. februári 2011 podľa zákona účinného od 1. januára 2011.

Podľa § 293bt ods. 2/ cit. zákona nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku poistenca, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2010 a ktorému po 31. decembri 2010 vznikne dôchodkové poistenie zamestnanca alebo povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby pred dovŕšením dôchodkového veku, sa posudzuje a jeho suma sa určuje za obdobie tohto dôchodkového poistenia podľa zákona účinného od 1. januára 2011.

Podľa § 237 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení ak fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá plní povinnosti podľa tohto zákona, nesprávne potvrdila skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku, nárok na jej výplatu alebo jej sumu a v dôsledku toho sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila, je povinná nahradiť neprávom vyplatené sumy.

V konaní nebol sporný skutkový stav veci tak ako ho zistil súd prvého stupňa a vyplýval z pripojeného administratívneho spisu odporkyne, t.j. že napadnutým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 2. mája 2012 bol navrhovateľke podľa § 237 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) v znení zákona č. 555/2007 Z. z. predpísaný k náhrade neprávom vyplatený predčasný starobný dôchodok zamestnanca RSDr. J. C. (za obdobie od 14. augusta 2011 do 7. januára 2012), v celkovej sume 1367,80 € z dôvodu, že navrhovateľka oneskorene (až 12 decembra 2011) nahlásila, že pani RSDr. J. C. je ako členka komisie obecného zastupiteľstva podľa § 4 ods. 1 alebo 2 zákona v znení účinnom 1. januára 2011 od 22. júla 2011 jej zamestnancom s nepravidelným príjmom a s poukazom na ust. § 293bt ods. 1 zákona v znení zákona č. 543/2010 Z. z., jej výplata predčasného starobného dôchodku pani RSDr. J. C. za obdobie od 14. augusta 2011 do 7. januára 2012 nepatrila.

Podľa § 5 ods. 1 písm. d/ zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov príjmom zo závislej činnosti sú odmeny za výkon funkcie v štátnych orgánoch, v orgánoch územnej samosprávy a v orgánoch iných právnických osôb alebo spoločenstiev, ak nejde o príjmy podľa § 5 ods. 1 písm. a/ alebo b/ zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo odmeny za výkon funkcie, ak nejde o príjmy uvedené v § 5 ods. 1 písm. a/, b/ a g/ zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Skutočnosť, že poberateľ dôchodku má právo vzdať sa odmeny za výkon činnosti člena komisie, resp. člena výboru, musí byť schválená v Zásadách odmeňovania poslancov a volených orgánov v obci Šoporňa.

Prijaté „Zásady odmeňovania poslancov a volených orgánov v obci Šoporňa“ neuvádzajú možnosť vzdania sa odmeny za výkon predmetných činností.

Člen komisie obecného zastupiteľstva, ktorý má právo na odmenu, sa od 1. januára 2011 považuje za zamestnanca na účely sociálneho poistenia. Ak má člen komisie obecného zastupiteľstva právo na pravidelnú mesačnú odmenu, považuje sa za zamestnanca na účely nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti a obec je povinná prihlásiť tohto poslanca do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

V predmetnom období bola RSDr. J. C. poberateľkou predčasného starobného dôchodku priznaného rozhodnutím zo dňa 8. októbra 2008 v sume 7267 Sk mesačne. Vzhľadom na to, že od 22. júla 2011 bola povinne dôchodkovo poistená ako zamestnanec v súvislosti s výkonom funkcie člena komisie obecného zastupiteľstva Obce Šoporňa, bola jej rozhodnutím zo dňa 6. februára 2012 s poukazom na § 293bt ods. 2, § 67 ods. 5 a § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. zastavená výplata predčasného starobného dôchodku. Zákonnosť uvedeného rozhodnutia bola na základe odvolania RSDr. J. C. preskúmaná v súdnom konaní 43Sd/49/2012, ktoré skončilo zastavením konania pre späťvzatie. V súdnom konaní 43Sd/29/2013 je preskúmaná zákonnosť rozhodnutia zo dňa 2. mája 2012, ktorým bola RSDr. J. C. podľa § 236 ods. 1 písm. a/, b/ zákona č. 461/2003 Z. z. zaviazaná na vrátenie neprávom vyplatenej sumy predčasného starobného dôchodku v celkovej čiastke 1367,80 € za obdobie 14. augusta 2011 - 7. januára 2012 s poukazom na vznik povinného dôchodkového poistenia ako zamestnankyne Obce Šoporňa.

Vychádzajúc z uvedeného neboli pochybnosti o tom, o aké dôkazné prostriedky odporkyňa oprela svoje rozhodnutie a odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporkyňa riadne vyhodnotila dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporkyňa vychádzala pri svojom rozhodovaní. Ani odvolací súd nezistil v rozsahu podaného odvolania také pochybenia napadnutého rozhodnutia odporkyne resp. konania, ktoré mu predchádzalo, ktoré by odôvodňovali jeho

zrušenie, preto pokiaľ sa krajský súd stotožnil s jej právnym záverom, považoval tento jeho názor odvolací súd za správny. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil a v primeranom rozsahu zaujal aj stanovisko k námietkam navrhovateľky, a odvolací súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spojitosti s § 250l ods. 2 OSP nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odkazuje.

Na námietku navrhovateľky uvádzanú v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa vytýkajúce nezohľadnenie neodôvodnenej tvrdości zákona odvolací súd nemohol prihliadnuť z dôvodu, že úlohou súdov v správnom súdnictve je preskúmanie zákonnosti rozhodnutí resp. postupov správnych orgánov (§ 247 a nasledujúce OSP) a ani prípadné zistenie tvrdeho dopadu aplikácie konkrétneho zákonného ustanovenia na účastníka neumožňuje súdu rozhodnúť o zrušení napadnutého rozhodnutia z iných dôvodov, než uvedených v ustanovení § 250j ods. 2, 3 OSP (preto neobstojí ani námietka navrhovateľky vytýkajúca nesprávnosť rozsudku súdu prvého stupňa); inak (t.j. ak súd zistí, že rozhodnutie a postup správneho orgánu sú v súlade so zákonom) vysloví rozsudkom, že sa žaloba zamieta (§ 250j ods. 1 OSP) resp. napadnuté rozhodnutie potvrdí (§ 250q ods. 2 OSP). Treba pripomenúť, že inštitút odstránenia tvrdości zákona, ktorý bol súčasťou predchádzajúcej právnej úpravy sociálneho zabezpečenia /poistenia/ (zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení) a ktorý umožňoval odstrániť tvrdości, ktoré sa vyskytnú pri vykonávaní uvedeného zákona, v rozsahu jeho pôsobnosti ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ministrom obrany Slovenskej republiky, ministrom vnútra Slovenskej republiky a ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky, súčasná právna úprava (zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení) nepozná. Súdom konajúcim v správnom súdnictve neprislúcha posudzovať účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia (§ 245 ods. 2 posledná veta OSP).

Odvolací súd preto považoval námietky navrhovateľky v tomto smere za nedôvodné a ako také nespôsobilé spochybniť závery, ku ktorým dospel súd prvého stupňa a náležite obsažným a presvedčivým spôsobom uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi rozsudku krajského súdu, ktorý po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporkyne toto dôvodne považoval za vydané v súlade so zákonom, správne odvolaniu navrhovateľky nevyhovelo a postupom podľa § 250q ods. 2 OSP rozhodnutie odporkyne potvrdil. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.